

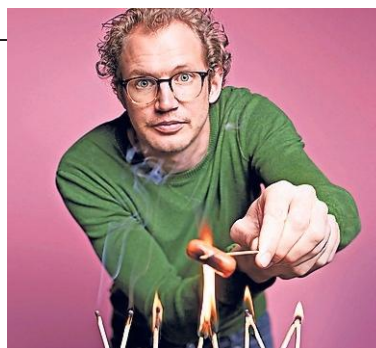
Cabaret

Goossens over seks

Het vuur van de liefde, de passie, en natuurlijk: seks. Daarover gaat 'Vlam', de nieuwe show van Johan Goossens. En waar je het over seks hebt, heb je het natuurlijk over schaamte. Daarom deed hij zijn eerste try-outs in Engeland, waar hij niemand kent. Toen een paar voorzichtige avonden in Amsterdam. Maar de reacties waren zo

unaniem lovend dat hij niet meer terug kan. Hij vindt het ook belangrijk: 'Seks is een lastig onderwerp, waar eigenlijk niemand eerlijk over durft te praten. Dat ga ik wel proberen'. Persoonlijk en kwetsbaar. Over seks en over schaamte. Over man-vrouw verhoudingen. Over homo's en hetero's en je plek in de maatschappij. En natuurlijk over de liefde. Vol vieze verhalen en mooie

liedjes. Johan Goossens speelt 'Vlam' in o.m. De Verbeelding, Purmerend (17/2); Kleine Komedie, Amsterdam (21 t/m 24/2); Diligentia, Den Haag (16/3); Kennemer Theater, Beverwijk (31/3); De Meerse, Hoofddorp (11/4); Zaantheater, Zaandam (12/4); Het Park, Hoorn (26/4); Schouwborg, Leiden (3/5); Cool, Heerhugowaard (11/5); De Vest, Alkmaar (19/5).

Johan Goossens. FOTO MERLIJN DOOMERNIK

Uit **7**

Kunst

Lodewijk Schelfhout uit de schaduw

Mondriaan (l) en Schelfhout met 'Les Angles' met daarop nog het figuurtje op de ezel. FOTO COLLECTIE RKD, DEN HAAG

Lodewijk Schelfhout: 'Les Angles' (1912, olieverf op doek, 98,3 x 79,3 cm, particuliere collectie).

FOTO HENK POTHOFF

Singer Laren - het moet maar eens gezegd - weet als geen ander museum een verhaal over het voetlicht te brengen. Of dat nu gaat over Nederlandse kunstenaars die inspiratie zoeken in het buitenland of over het ontstaan van een particuliere collectie, telkens weer wordt de bezoeker aan de hand van boeiende teksten en een toegankelijke opstelling de expositie ingezogen. Ook dit keer brengt de tentoonstelling 'Lodewijk Schelfhout, Nederlands eerste kubist' niet alleen het werk van een schilder in beeld, maar bovenal het verhaal van een man die zoekende was, op artistiek en persoonlijk vlak. De expositie van het werk van Schelfhout (1881-1943) opent met een kleurrijk zelfportret uit 1906. Bij een eerste oogopslag lijkt het alsof we naar een (zelf)portret van Van Gogh kijken; dezelfde felle kleuren en expressieve, dikke penseelstrepen. De wijze waarop de

schilder zichzelf heeft neergezet, doet eveneens aan Van Gogh denken. De magere kop, het vlammen-de, rode haar en gekleed in een eenvoudig shirt presenteert Schelfhout zich als een ploeterende kunstenaar. „Bijna alsof hij zichzelf vergelijkt met Van Gogh en zijn tragiek”, aldus conservator Anne van Lienden van Singer Laren. Als kleinzoon van de bekende negentiende-eeuwse landschapsschilder Andreas Schelfhout zit het kunstenaarschap Lodewijk Schelfhout in zijn bloed. Hoewel de kleinzoon minder roem zal vergaren, en zogezegd in de schaduw van zijn opa staat, is hij heel belangrijk geweest voor de moderne kunst, vertelt Van Lienden.

Gids

Schelfhout vertrekt in 1903 naar Parijs. Daar maakt hij van dichtbij radicale veranderingen in de kunst mee en heeft hij contact met de kunstenaars rond Henri Le Fauconnier, de zogeheten Montparnasse-kubisten. Ook maakt Schelfhout kennis met criticus en verzamelaar

Conrad Kickert. Schelfhout zelf fungeert al snel als gids voor andere kunstenaars die naar Parijs komen, onder wie Piet Mondriaan. De Nederlanders in Parijs worden zelfs 'de groep Schelfhout' genoemd. In 1912 delen Mondriaan en Schelfhout korte tijd het atelier dat Kickert aan Schelfhout ter beschikking heeft gesteld. Paul Cézanne is een andere inspiratiebron voor Schelfhout. Tussen 1908 en 1910 schilderde hij verschillende stillevens en landschappen in de pure, vereenvoudigde vorm zoals Cézanne dat deed. Techniek en kleurgebruik blijven meer verwant met de neo-impressionisten en Van Gogh. Langzaam schuift hij op richting kubisme, getuige onder meer het kleurige 'Bloemstillevens', een overgangsstuk uit 1909. De bloemen zijn teruggebracht tot kleurige strepen. De compositie is op goedkoop materiaal aangebracht. Het schilderboard hobbelt en bobbelt in de lijst. Een paar jaar later zoekt Schelfhout de rust op en wil hij, weg van

E xpositie

'Lodewijk Schelfhout, Nederlands eerste kubist'; t/m 6 mei in Museum Singer Laren. www.singerlaren.nl

Parijs, nieuwe inspiratie opdoen. Hij vertrekt in de zomer van 1911 naar de Provence, waar hij meer malen de dorpen Villeneuve-les-Avignon en Les Angles schildert. Deze reeks is kenmerkend door een eigen grafisch kubisme. Schelfhouts palet wordt nauwer, de lucht en het landschap worden weergegeven met hoekige 'vlakken'. Het is Mondriaan die Schelfhout adviseert het figuurtje op de ezel in het doek 'Les Angles' weg te schilderen. Wat Schelfhout vervolgens doet. In 1913 keert Schelfhout terug naar Nederland. Hij gaat in Hilversum wonen en trouwt een jaar later met

de filosofe Albertine van der Meulen. Onder invloed van zijn katholieke vrouw kiest hij steeds vaker voor bijbelse thema's. Grote steun, vaderfiguur en voorbeeld is Jan Toorop en zijn religieuze symbolisme. Hij bekeert zich in 1927 tot het katholicisme.

Ontevreden

Volgens conservator Van Lienden was de schilder een veelzijdig kunstenaar, maar ook iemand die worstelde met zijn artistieke identiteit. „Eigenlijk blijft hij zijn hele leven zoeken en sterft hij redelijk ontevreden.” Het laatste werk van Lodewijk Schelfhout is 'Souvenir de Provence II' uit 1943, een ets in droge-naaldtechniek. Het is een van de bruiklenen die gedurende de tentoonstelling in Singer Laren is te zien. Het kubisme lijkt goeddeels verdwenen in deze overwegend realistische en subtiële voorstelling. Hoe mooi rond kan een verhaal zijn.

Els Blom